

[Per Møller.]

gennem 1960erne og nu ved 1970ernes begyndelse vil blive løst. Det vil ikke under det forventede fremtidige system være en snæver dansk opgave at kontrollere den økonomiske udvikling her i landet. Der lægges op til en fælles indsats med alle de iøjnefaldende fordele, dette vil indebære.

Den endelige udformning af planerne for en økonomisk og valutarisk union er endnu ikke klarlagt, men sigtet er et system med uforanderlige valutakurser mellem medlemslandene og en fælles valutareserve, fri omvekslelighed og fuldkommen frie kapitalbevægelser. En gennemførelse af et sådant system vil forudsætte en langtrækkende harmonisering af medlemslandenes økonomiske politik. Det gælder områder som rentens højde, valutapolitikken over for udlandet, konjunkturpolitikken og i en vis udstrækning skattepolitikken og den statslige budgetlægning.

De perspektiver, der her toner frem, rejser spørgsmålet om suveræniteten. Den økonomiske og valutariske union forudsætter nemlig, at en række vigtige økonomisk-politiske beslutninger, der hidtil har ligget på nationalt plan, overføres til de fælles organer. Ganske enkelt udtrykt vil stillingen blive den, at vi ikke selv og alene kan træffe afgørelsen på en række områder, som vi traditionelt plejer at klare her på Christiansborg. Vi må tage hensyn til andre, og samtidig må andre tage hensyn til os. Således bliver samarbejdets vilkår.

Der er ingen tvivl om, at der herhjemme findes kredse, som spekulerer i at skabe en følelsesmæssig reaktion imod tanken om afgivelse af suveræniteten i forbindelse med Danmarks indtræden i fællesmarkedet. Man søger at skabe en forestilling om, at vi bliver umyndiggjort, og at vort land bliver en hengemt provins af Europa. Over for dette er der især tre argumenter, der må have vægt:

For det første er der noget helt foreldet og i virkeligheden reaktionært i den forestilling, at suveræniteten skal være et helligt og ukrænkeligt begreb. Det er et afgørende kendetegn ved vor tid, at nationerne i stedet stigende grad er blevet gensidigt afhængige. Dette er en udvikling, som vi ikke kan stritte imod, og det er i øvrigt også en udvikling, der giver nøglen til en række af

vor tids humanitære, sociale og økonomiske fremskridt. Det vil være at skrue tiden baglæns, hvis nationalstaterne prøver at løse deres problemer i isolation fremfor i et åbent og frit samarbejde. I gamle dage kunne den nationale uafhængighed være et naturligt løsenord. I vore dage er det opgaven at organisere forholdet mellem staterne på en måde, der respekterer den faktisk eksisterende gensidige afhængighed.

For det andet må der lægges vægt på, at suverænitetsafgivelse indebærer større ofre for store stater end for små stater. Hvis et stort land afstår beføjelser til fælles organer og dermed underkaster sig faste og bestemte regler i et fælles retssystem, så tvinges dette land rent faktisk til at give afkald på at handle i overensstemmelse med den hellige, nationale egoisme. Et lille land afgiver formelt samme grad af suveræniteten, men for et lille land er det ikke noget offer at måtte give afkald på at optræde egenmægtigt og egoistisk. Det kræver nemlig styrke at handle sådan, og denne styrke besidder det lille land ikke.

I EFTA-samarbejdet har medlemslandene ikke afgivet suveræniteten, og derfor voldte det i 1964 ikke England nogen vanskelighed at indføre en ulovlig særtold og dermed vælte nogle af sine egne vanskeligheder over på de små EFTA-partnere. Selv om Danmark havde haft vilje til at gøre noget tilsvarende, havde vi aldrig haft den fornødne styrke til at gøre det. I et fællesskab, der bygger på suverænitetsafgivelse, er ikke blot den lille partner, men også den store, tvunget til at tage hensyn til fællesskabet.

For det tredje er det afgørende, at værdien af den suverænitet, vi besidder i dag, uafslædig vil blive forringet, hvis vi i stedet for medlemskab i et udvidet fællesmarked vælger isolation. Følgen vil nemlig blive en svækkelse af vore vilkår og vor styrke på næsten alle områder. Vi vil være underkastet vilkår, som andre fastsætter, og som vi ikke har nogen indflydelse på. Vi vil formelt fastholde vor suverænitet, men reelt vil vi ikke kunne føle os som herrer over vor egen skæbne.

Over for denne sidstnævnte betragtning rejser man så spørgsmålet: hvor stor en indflydelse får et land som Danmark på den europæiske udvikling? Svaret herpå afhæ-